

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 лепта

НАРОДНИ ПОКРЕТИ

Народ против аутократије

Опширни и накнадни извештаји, добивени преко Швајцарске потврђују, да су последњи догађаји у Аустро-Угарској и Немачкој били доиста озбиљних размера, и да су дошли спонтано од народних маса, које је подигла на демонстрације оскудица, и с овом у вези врло жива жеља за миром. Енергичне мере, које су централне владе одмах предузеле учиниле су, да се побуњени радници врате у фабрике, и да огромни штрајкови привремено престану.

Али, унутрашње врење у централним земљама није престало после ових мера. Једном уморене масе не могу се коначно сузити у раније границе реда и дисциплине. Разбуктали духови, који у неодложном закључењу мира гледају једини излаз из тешке ситуације пријали су се само привремено пред грубошћу и насиљем, са којима централне силе одржавају свој апсолутистички режим.

Од врло велике је важности констатовати, да су последњи покрети били претежно политичког карактера, док су ранији потицали битно из економских узрока. То значи, да је између немачке владајуће класе и народа почела да се шири провала, дубока и непремостива, за шта може бити великим делом припада заслуга председнику Вилсону, који је у име цивилизованог света позвао немачки народ да обори аутократски режим и ступи у коло светских демократија.

Нема сумње, да су на овај раднички покрет утицале осетно и максималистичке идеје, као и неуспех преговора у Брест Литовску. Овде је немачки народ могао јасно схватити, да његови управљачи не воде борбу за опстанак, већ да су сами, свесно и кривично, проузроковали светски рат, да би се дочепали превласти над човечанством. Њихов циљ није самоодбрана, већ завојевања и потчињавање других народности. То је се у пуној мери манифестовало у Брест-Литовску. Немачки народ је то видео, и уложио је

буран протест путем последњих штрајкова и нерета. Извесно је, да се једном распламтели оркан неће више моћи зауставити, и да централне силе ризикују врло много наставањем своје садашње политике.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Атина, 31. — Г. Венизелос је изложио министарском савету општу ситуацију земље. Шеф владе је истакао да је стање задовољавајуће у сваком погледу.

Берн, 31. — Услед неуспеха преговора у Брест Литовску, избили су у Немачкој и Аустрији нови нереди и штрајкови.

Цирих, 31. — Цар Карло је примио оставку мађарског кабинета.

Берн, 31. — Јављају из Петрограда: Један конгрес анархиста састаје се овде крајем фебруара.

Цирих, 31. — Овде је отворена међународна католичка конференција, која ће трајати три дана. Присутни су делегати Немачке, Аустрије, Угарске, Шведске, Данске и Русије. Послат је телеграм папи.

Пекинг, 31. — Председник републике, пошто је конференсио са војним шефовима Ланг-Цеа и северних покрајина вратио се у престоницу с намером да оружјем угуши опозицију.

У ВЕРСАЉУ

— Коментари енглеске штампе —

Лондон, 31. јануара

Коментаришући одлуке Версаљске Конференције *«Морнинг Пост»* каже: Немачка је се старала да својим интригама о миру разнежи морал код Савезника. Али су представници сила Споразума у Версаљу осујетили све непријатељске намере и донели чврсту одлуку да се настави борба до краја како би се постигао прави мир.

«Дејли Експрес» вели: савезничке одлуке значе да је немачки милитаризам још јак и да, ако немачки народ, заморен ратом као што је и цео свет, не обори сам своје управљаче, уједињене демократије свршиће тај неопходан посао, па ма какве биле жртве.

«Тајмс» пише: Објављени коминике са Версаљске конференције тежи да разведе пацифистичку маглу

која се била појавила, утврђујући стварно савезничке ратне циљеве.

ПРОТИВУ КАЈЗЕРА

Пангерманистички апел на буну

Лондон, 31. јануара

Дојче Тагесцајтунг јавно упућује немачком народу апел позивајући га на буну противу садашњег режима. *«Ми такође имамо између нас — пише пангерманистички орган — једног Јуду који је целат Немачке у црвеној царској парфири. Ко ће ослободити Немачку од овог издајника, ако то не учини сам немачки народ? Ваша је дужност, Немци, да то учините и Бог ће вам помоћи. И ако није у чланку поменутог листа, објављено име издајника, израз *«Делат Немачке»* односи се на кајзера.*

ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПОКРЕТ

Акција омладине за јединство

Удружење оvd. Српско-хрватско-словеначких студената *«Вила»* приредило је 28 ов. м. увече у оvd. ресторанау *«Du Rhône»* једно предавање, које је имало за тему: значење самоопредељења народа. Предавање је држао г. Др. Милорад Грба професор.

Г. Грба прво је пропратио историјски развитак држава од најстаријег доба до данас, истичући принципе, који су се манифестовали у овом развитуку. У излагању г. Грба се нарочито задржао на принципу самоопредељења народа, којим се савезници имају руководити при формацији држава, после овога рата. Напошетку, г. Грба је говорио и о практичној примени овог принципа у погледу на стварање будуће државе Срба, Хрвата и Словенаца.

Предавање је најпажљивије саслушано од свих присутних, којих је било преко стотине. После предавања настала је дискусија.

Први је узео реч г. Јерко Дорбић, штампар. Он је замерио предавачу, да није говорио о политичким моментима, који могу ометати стварање једне државе Срба, Хрвата и Словенаца по принципу самоопредељења народа.

Предавач је одбио, да о томе говори, пошто је он имао намеру једно чисто теоретско предавање.

За овим је г. Јевта Дедијер, доцент Универзитета, у име присутних, захвалио предавачу на труду, замаливши га, да своје предавање оштампа.

Пошто нико више није узео учешћа у дискусији, студент Александар Протић изјавио је, у име управе *«Виле»*, да је *«Вила»* имала намеру, да овим

предавањем покрене једну акцију, која би имала за циљ, нарочито с обзиром на познате скорашње изјаве државника савезничких држава, да пред савезницима потенцира наш захтев за стварање једне државе, у коју би ушли сви Срби, Хрвати и Словенци, и која би била са свим одвојена и независна од Аустро-Угарске.

Г. Грба поткрепио је говор г. Протића и предложио је стварање једног одбора, састављеног од лица из свих југословенских покрајина, који би имао за циљ, да организује један митинг, на коме би се наши захтеви истакли. Одбор би имао за задатак, да евентуално организује паралелну акцију са Румунима, Чесима и Пољацима — емигрантима из Аустро-Угарске, који живе у Швајцарској. Пошто је скуп примио овај пред-

лог г. Грбе, он је предложио да у тај одбор уђу: д-р Милан Сршкић, д-р Никола Стојановић, д-р Лаза Марковић, д-р Јулије Газари, д-р Божа Марковић, д-р Јевта Дедијер, Данило Гатало, Добра Митровић, Вељко Петровић, Љуба Поповић, Мирко Цветковић и Станко Перуновић а од студената: Александар Протић, Иса Богдановић, Вукота Божовић, Мехмед Ђишић и Фабијанчић. Скуп се сагласио са избором ових лица.

После овога г. Милан Чермерић је скренуо пажњу лицима, који су ушли у одбор, да буду пажљиви при организацији паралелне акције према емигрантима других народа, нарочито према Пољацима, јер од њих има и таквих који су расположени према централним силама. По овоме је скуп растурен.

НЕПОКОЛЕБЉИВОСТ ФРАНЦУСКЕ

Манифестација светог јединства

Крф, 31. јануара.

Саопштење о манифестацији светог јединства, која је изведена на Сорбони у присуству председника Републике, произвело је дубок утисак у свима српским круговима у Крфу. Срби као и Французи који су прошли кроз све перипетије борбе без којих ниједна земља не може се уздићи до демократског режима, који су платили стотруки откуа у крви за извојевање слободе срећни су што су остали у овој борби за правду уз Француску која је прва прокламовала Човекова Права. Они виде са бескрајним задовољством да је Француска свесна, да јој њен геније забрањује да подражава онима који су заостали иза ње пуних сто година, који је ничему не могу научити, али који морају отворити њену историју, да би пронашли пут части.

Заклетва да Француска неће положити оружје пре ослобођења Белгије, Србије и Румуније представља велику утеху за све поседнуте земље и доказује Србима, да су имали разлога што никада нису сумњали о непоколебљивости Француске. Сви су Срби убеђени да ће француски народ увек с гнушањем одбити да узме учешћа у спасавању немачког деспотизма и да ће увек остати на челу слободних народа за каштиговање злочина који не могу остати некажњени и за задобијање слободе свима народима да могу собом располагати. (Пресбиро)

У ГРЧКОЈ

Успостављање реда

Атина, 31. јануара

У Теби је повраћен ред. Ратни суд стално заседава. Железнички саобраћај успостављен је на целој линији. Побуњеници су се растурили по околним селима где их го-не полициске власти. Шефови покрета су адвокати Гавена и Станкос. Последњи је је ухапшен. Сви подстрекачи побуне у Теби, као и побуњеници осуђени су на смрт. Директор полиције у Ламији јавља, да је бивши шеф једне лиге епистрата Косолатис покушао да изазове покрет против владе, али није успео. Ратни суд у Ламији осудио је капетана Ламбадиарија на годину дана затвора и деградацију. Један каплар је стрељан.

У Атини је јуче ухапшено 70 лица и прогнато. Међу овима има бивших министара, професора универзитета и политичара.

КРИЗА УГЉА

— Немачке невоље —

Берн, 31. јануара

Према информацијама, прикупљеним у разним немачким листовима, оскудица у угљу осећа се јако у Немачкој. Таг јавља, да су први пут школе у Берлину морале обуставити предавања због оскудице у угљу. Оне се налазе у Панкову, чија општина није могла никако набавити угља за грејање школа. Последњих недеља претресано је често питање о увођењу *«листа клијената»* за угља. То је реше-

то од средине фебруара.

С друге стране Бреслауер Генералштаб пише, да су општинске власти известили становништво да је снабдевање угљем апсолутно недовољно. Због тога је ограничено осветљење гасно, а негде и савим обустављено. Минхенер Пост пише, да је минхенски оделак за угља био принуђен, да тражи од обласног команданта затварање позоришта и средњих школа, као

и раније затварање кафана.

Најзад Франкшиер Курир констатује, да је у целој Баварској врло велика оскудица у угљу, која се осећа нарочито у фабрикама, где се предузимају мере за искоришћавање постојећих хидрауличких снага.

Све ово доказује, да у је Немачкој општа оскудица у угљу. То наведене чињенице неоспорно доказују.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Франц. коминике

Париз, 31. јануара
Северно од Елева извршен је енергичан напад. Заробљено је 30 војника и заплена два митралеза. Французи су извршили више препада у Веру. Заробљено је војника.

Прекјуче су оборена четири немачка авиоплана. Француски авијатичари бацили су 9000 кгр. експлозива на депое, станице и логоре. На станици Мец-Саблон проузрокован је пожар.

Буглески коминике

Лондон, 31. јануара
Извршен је, претпрошле ноћи успешан препад југо-источно од Месине. Заробљено је 37 војника, и заплена три топа и један рововски топ. Непријатељ је претрпео тешке губитке. Одбијен је непријатељски против-напад. Изгубили смо двадесет војника.

Непријатељска артиљеријска

активност југо-западно од Камбреја. Наша је артиљерија тукла на том сектору радничке одреде.

Италиј. коминике

Рим, 31. јануара
Јуче ујутру је настављена врло велика локална борбена активност. Тако на јужним падинама Сасо Росое, ист. од Френцеле, непријатељ је оставио велике пешадијске масе, које, откривене и десетковане нашом артиљеријом, нису могле развити никакву важну акцију. По подне је ситуација постала нормална. На осталом фронту били су сукоби патрола. Неке од ових наших су натерали у бегство. Један непријатељски одред, који је покушао прећи на десну обалу Пиаве одбачен је. Артиљерија је била активнија на платоу Азијаса и дуж обале. Један наш авијатичар оборио је један непријатељски авиоплан на Вертаугу.

Цирих. — Сазнаје се, да ће се италијански заробљеници у Аустрији ускоро пребацити у Баварску услед тешкоћа око исхране.

Петроград. — Максималистичка влада прогласила је државном својином све електричне фабрике.

Париз. — Лист Фигаро пише, да француски народ хладнокрвно очекује велику немачку офанзиву, уверен, да ће она остати без икаквог успеха.

Петроград. — Троцки је наредио свима румунским поданицима, да се пријаве полицији.

Атина. — Бивши сарадник солунског листа Македонија и директор бироа за исхрану Атине ухапшен је због разних злоупотреба.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Петроград, 31. — Генералисим Криленко, кога су Пољаци заробили, успео је да побегне.

Берн, 31. — Из Петрограда јављају: Повећава се негодовање против максималиста услед глади. Војници су почели плачкати радње и приватне куће. Откривена је нова завера у Петрограду против максималистичког режима. Извршена су многа хапшења.

Петроград, 31. — Руски Совјети охрабрени не нормалном ситуацијом у Немачкој изјаснили су се противу немачких услова у корист светског рата.

Петроград, 21. — Поводом декрета Лењинове владе која је укинула припадност свештенству, московски архиепископ, Тихон, анатемисао је максималистичку владу.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Цирих, 31. — У аустријском парламенту посланик, пуковник Дазински изјавио је: »Ми не немамо потребе да се заложимо до последњег човека како би се Немачка спасла.

Берн, 31. — Јављају из Цариграда, да је бивши султан Абдул-Хамид умро последње суботе.

Берн, 31. — Јављају из Цариграда: Нови турски буџет поднет је парламенту. Према њему при-

ходи износе око 37 милиона турских лира, док расходи прелазе 51 милион. У овим расходима нису урачунати ратни трошкови.

Њујорк, 31. — Њујорк-Ивнинг Сан пише: Америчке трупе бране један део француског фронта. Ми смо сви свесни да треба да се боримо. Када је председник Вилсон поднео конгресу програм неопходних услова за успостављање мира, изјавио је да се области Алзас-Лорен морају вратити Француској. Као што је Француска помогла америчку републику при њеном стварању, тако исто Сједињене Државе морају помоћи, свима средствима француску ствар.

Лондон, 31. — Тајмс објављује да је оставка његовог војног критичара, пуковника Репингтона, проузрокована фактом што је настојавао да влада усвоји радикалне мере при повећавању војне снаге у место да се ограничи на објављени пројекат у парламенту од стране Сер Е. Џедса. Тајмс је потпомогао владин програм.

Париз, 31. — Одговарајући у сенату на интерпелацију г. Першоа о пројектима владе ради економског јединства савезничких народа, г. Клемантел, министар трговине изјавио је: »Потребан је споразум између савезничких држава односно првих артикала, неопходним свима земљама. Инвервенција Америке дала је Савезницима страховито оружје против непријатеља. Треба припремати решење царинских проблема заједнички са савезницима.

»Ми немамо намере, да створимо агресивну економску лигу. Хоћемо, да останемо господари својих тржишта и да резервишемо прве артикле за себе, за наше савезнике и за неутралне пријатеље. Преговори се живо настављају ради стварања солидарне организације, која ће дати Споразуму могућности да развије пуне напоре. Ми хоћемо

мир, трајан, плодан и добротворан за човечанство.

Њујорк, 31. — Један законски предлог, поднет од Вилсона конгресу даће, ако буде изгласан, америчком председнику неограничена права у току рата, Вилсон је за то придобио републиканце и демократе.

Рим, 31. — Италијанска штампа и даље тражи промену политике г. Сонина. »Кориере дела Сера« и »Епока« истичу потребу тешњег споразума између Италије и Грчке.

Берн, 31. — »Форверц« јавља, да је ухапшено више вођа аустријске социјалистичке странке. Опажа се ново и живо врење у Прагу, Брну, Пилзењу и у готово целој Мађарској.

Атина, 31. — Парламент ће наставити рад кроз 15 дана.

Берн, 31. — Немачки лист »Норддојче Тагесцајтунг« тврди, да немачки управљачи остају упорно при томе, да не евакуишу заузете руске територије. Они неће да учине ниједну концесију праву за народности.

Париз, 31. — Румунски краљ поверио је састав нове румунске владе генералу Авареску.

ПОЗИВАЈУ СЕ

— Одељену службу безбедности улица Краља Петра бр. 70 да јаве своје тачне адресе: Г. г. Драгослав Гођевац писар ср. зајечарског; Милан Гавровић писар ср. охридског; Никола Костић писар среза брао-паланачког; Радомир Милошевић писар ср. кавадарског; Милош Марковић писар ср. алатиборског; Милорад М. Матић писар ср. пожаревачког; Светозар Поповић писар ср. митровачког; Драгољуб Симић писар управе гр. Београда; Милутин Савовић писар ср. струшког; Петар Хаџи Џонић писар ср. грачаничког. Ако су на војној дужности, да јаве јединицу у којој су.

НЕДЕЉНИ ИЗВЕШТАЈ СРПСКЕ БОЛНИЦЕ

У болници српских избеглица у Солуну било је на лечењу од 14. до 21. ов. мца 22 лица од којих је излечено изишло из болнице 6, а остало је на лечењу 16. Бр. 703 из канцеларије Генералног Консулата Србије у Солуну 26. јануара 1918 год.

КРАЂА

Прекјуче ноћу обијена је дуванџиница у Егнатијевој ул. 73 и однето робе у вредности 2300 драхми. Једном грчком трговцу у улици Народне Одбране украдена је слушкиња новчаник са 3000 драхми, али је ухапшена. Осим тога у току последња три дана било је још 12 крађа.

СРПСКО ТРГОВАЧКО ДРУШТВО

Обавља све банкарске послове. Врши размену новца по најповољнијим дневним курсевима. Прима новац на штедњу и чување.

Канцеларија се налази у улици Александра Великог бр. 7, у згради хотела »Кавала«, преко пута бив. грчке централне поште.

НЕСАВЕСНИ ТРГОВЦИ

Због скупље продаје оптужено је за последња три дана 10 солунских трговаца.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Рим. — Немачки листови јављају да ће принц Вид отпутовати кроз неколико дана у Албанију.

Лондон. — Сазнаје се да је син министра финансија Бонара Лоа погинуо у Палестини.

Вазел. — Из Беча јављају да је парламенат изабрао за потпредседника, социјалистичког посланика Зајца.

Рим. — Италијанска социјалистичка странка решила је, да се за секретара странке наменује г. Моргари, на место Константина Лазариа, који је ухапшен.

НЕИСПОРУЧЕН НОВАЦ ЗА СРБИЈУ

— Пошиљка Драгољуба Прокопијевића мајора по признаници бр. 20.350 — Милији Павловићу за Лепосаву Прокопијевић Паланка, не може да испоручи узрок банка не јавља.

— Пошиљка Добривоја Михаиловића артиљ. поруч. бр. признанице 17.077 — Свети Докићу за Будимку Михаиловић Младеновац — адресант непознат.

— Пошиљка Боке Васића обвезника бр. признанице 20268 Милану Солдатовићу за Радојку Ђ. Васић из Мојковића, не може да се испоручи узрок банка не јавља.

— Пошиљка Зарија Бурића учитеља — Милану Илићу трг. Врање за породицу З. Бурића, не може да се испоручи, банка узрок не јавља.

— Пошиљка Илије Арсића

по признаници бр. 1527 за Живадина Стевановића у Ашаху, враћен новац без икаквог назначења.

— Пошиљка Јакова Демајо за Јосифа Русо у Хајнрихс-гринау, Русо пуштен на слободу.

— Пошиљка Јеремије Спасојевића наредника за Јулијану Спасојевић Битољска ул. бр. 70 Београд, враћен новац без икаквог назначења.

— Пошиљка Косте Михаиловића војника по признаници бр. 8152 и 11097 за Милицу Михаиловић каф. у Новом Пазару, тамо је непозната.

— Пошиљка Лазара Тимотијевића наредника по признаници бр. 17158 за Милицу Тимотијевић артиљ. пут Крагујевац — тамо непозната.

— Пошиљка Лазара Ми-

кића терезије из Ниша за Вацу удову М. Ј. Борђевића да преда Наталији и Госи Мековац адресант не може да се пронађе.

— Наставиће се —

КАРТЕ ИЗ СРБИЈЕ

У овом уредништву имају карте из Србије:

— Анга Игњатовић, касалин, од Станојке М. Вујић из Паланке.

— Јован Трујић (2) од Каје Трујић из Београда, Топчидерска ул. 28.

СА ОПШТЕЊА

— Михајло Јовановић — Делић, рањеник (народни посланик у оставци) из Мелнице 3 чега 2 бат. Допунска Команда п. бр. XX, моли да му

се јаве г. г. Бока Златковић народни посланик; Бока Крстић, начелник среза млавског; Жика Ј. Борић, писар среза млавског из Петровца; Љуба Миленковић, писар среза млавског и Веља Кузмановић, начелник среза.

СРПСКА КЊИЖАРА

М. РИСТИВОЈЕВИЋА до Беле Куле

Препоручује поред осталих књига: »Српску Дрму« др. 4. Роман »Хању« др. 3. »Енглескињу у српској војсци« др. 3-50. »Југославију« др. 2-50. »Србијански Венац« др. 2. »На капији будућности« др. 1-50. »На Рекама Македонским« др. 1-50. Граматике Петровића Метода Гаспеј-Ото-Сауер комад др. 6-50. Свеске »Мале Библиотеке« комад др. 0-40. Мали цени женеви календар др. 0-40. Књига Берлицова метода за учење француског језика др.

5-50. Доживљаји Наредника Миладина др. 3.

ПРОДАВНИЦА ДУВАНА ДИМИТРИЈА ВУЧОВИЋА Београђанина

Налази се и сада преко пута главне станице железничке кафана Битољ

Српској војсци дајем већи проценат од осталих продаваца ко купи од 10 динара па на више.

Купујем и продајем српски новац по дневном курсу. Продавница је снабдевана увек у великој количини дувана, царгар-папира и цигарета, а утовар је у непосредној близини у воз. 8-10

Одговорни уредник Бошко Богдановић

Штамп. »Велика Србија«